

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben házhoz hordva negyedévre . . . 1 kor. 80 fill.
Vidéken postán küldve negyedévre . . . 3 kor. 60 fill.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. VERÉB GYULA

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Szabadka, IV., Háköszal-utca 20. sz. Telefonszám 300.
Kéziratok nem adatnak vissza.
Hirdetések Árszabály szerint.

Aki dolgozik — pihenjen is!

Az ember, bármennyire átjárja eszét, szívét, zsebét a XX-ik század bizniszért élő, haló szelleme, lassanként az Isten gondolatai után kezd járni. Törvényeink visszatérnek a 10. parancs isteni alapelveire.

Az idők szelleme új irányba tereli állami életünket s a kormányzatot. Nagy horderejű szociális feladatok várnak megoldásra. Eddig az ipari és kereskedelmi alkalmazottaknak betegsegélyezéséről és balesetbiztosításáról szóló törvényjavaslat emelkedett törvényerőre. Az alap, melyen a kívánatos szociális intézmény nyugszik, jó s hihető, hogy sok egzisztenciának sorsára lesz az új törvény jó hatással.

A betegsegélyezésről szóló törvényt, az ipari munkának vasár- és ünnepnapra szüneteléséről szóló törvénytervezet követi.

A munkaszünetről szóló törvényvel a kereskedelemügyi kormány a kereskedelmi alkalmazottak régi sérelmeit óhajtotta orvosolni. Sztérényi József államtitkár eredeti javaslata annak az igazságnak az alapján épült, hogy hat napi fáradságos munka után, a hetedik napon feltétlenül pihenőt érdemel a dolgozó munkás ember. A tervezet készítése alkalmából számolt azonban az ipar és kereskedelem minden érdekeltségének a kívánságával és ez alapon javasolta, hogy a munkaszüneti napnak, nem kell éppen vasárnapra esnie. Budapesten — az ő eredeti tervezete szerint — az ipar és kereskedelem minden ágazatában szünetel a munka, míg a vidéki városokban az üzleteknek nyitvatartása déli tizenkét óráig meg volt engedve. Ennek ellenében a vidéki kereskedelmi alkalmazottak egész hétköznapot, vagy pedig két hétköznap délelőttjét, vagy két délutánját kapták volna kárpótlásképpen.

E törvényjavaslat, mely tagadhatatlanul egy nagy szociális gondoskodásnak a kifejezője volt, az érdekeltség mindkét részéről a legsúlyosabb támadásban részesült.

Ennek következtében az elmúlt évben a kereskedelemügyi minisztériumban megtartott szaktanácskozás, Sztérényi József államtitkárnak a hétköznapra kárpótlásra vonatkozó javaslatát elvetette, mindazonáltal a munkaadók és alkalmazottak között a vasárnapi munkaszünet tárgyában oly irá-

nyu megállapodás jött létre, amely látszólag mindkét fél érdekeinek megfelelt. Azonban csak látszólag, mert a szaktanácskozást követő „Ipartanács” ülésén a kereskedelem egy-két vezérfőnökének sikerült odahatni, hogy a főnökök és alkalmazottak között létesült megállapodás — az alkalmazottak rovására módosítottassék.

Az országos ipartanács állandó bizottságának javaslata még, mint értesülünk az ipartanács összes osztályainak együttes ülése elé kerül.

Az országos ipartanács állandó bizottsága javaslatának a lényege, hogy a főváros területén ugyiszólván teljes és kivételeket nem ismerő a vasárnapi munkaszünet, míg a vidéken az üzletek nyitvatartása délelőtt 10 óráig egész éven át meg van engedve, azonban a kereskedelmi alkalmazottak felváltva minden második hét vasárnapján teljes munkaszünetet élveznek.

Minden jel arra mutat, hogy ez a javaslat fog a parlament elé kerülni és csak a népképviselők akarata fog mulni, hogy a dolgozó kisemberek számára a méltán megérdemelt egy nap pihenő időt törvényileg biztosítsák.

A munkaszünetről szóló törvényt az ipartörvény revíziója fogja követni. Több mint egy éve már, hogy az erre vonatkozó hatalmas tervezet, mely a legfontosabb kereskedelmi, ipari és munkásügyi kérdések szabályozására van hivatva, napvilágot látott.

Ha figyelembe vesszük, hogy a vasárnapi munkaszünetről szóló törvénytervezet, mely mindössze 26 §-ból áll, a különböző illetékes fórumok négy havi megvitatása után még mindig nem került a parlament elé, kevés kilátás nyílik arra, hogy ezután egyhamar törvényerőre emelkedjék. Pedig óriási szükség volna e törvényre, mert nincs az a káka a föld hátán, melyen annyi göböt találunk, mint amennyi sérelmet ejtenek az emberek lelkén a vasárnapi munkaszünet visszaéléseivel.

Szabadka fejlődése.

IV.

Harmadik cikkünkre levelet kaptunk, mely így szól:

„Tekintetes Szerkesztőség!

„Figyelemmel olvastam „Szabadka fejlődése” című cikkeket. A III. számmal jelzethez néhány megjegyzést fűznék. Nem tartanám helyesnek, ha zenedét és kulturpalotát egy épületbe helyeznék. Nem pedig

azért, mert így a kulturpalota kisméretű lenne, s a könyvtár, a muzeum, a képtár fejlesztésének lenne akadálya.”

A levélnek csak ezen részét közöljük, mert a többi része a kultúra iránti dicséretreméltó lelkesedés, s azon jóakaratu tervek vázlatát, miként kellene Szabadkán a muzeumot s könyvtárt fejleszteni. Ezen tervekben sok a fölszemes idealizmus és kevés a megszívlelendő realizmus.

Hogy a zenedével egybeépített kulturpalota kicsi lenne! Hiszen nem is gondoltuk mi, hogy a zenedét hangversenyteremmel meg talán három más teremmel bővítsük, s ezen résznek megadjuk a kulturpalota elnevezést.

Nem bővítéseket, hanem egy külön épületrész felépítését tartottuk szem előtt, amely épületrész azonban aligha kerülhetne 80 000 koronánál többbe, vagy talán még ennyibe sem kerülne! Ezen épületrészben nagyon is bőszeges helye akadna könyvtárnak, muzeumnak, olvasóteremnek. Akadna elég hely, hogy a fejlesztésnek a helyszüke egy évszázadon át sem lenne akadálya.

Olyan raktárféle kulturpalotát építeni, mint Szeged épített, nem lehet nálunk. Es bizony sok üres hely kong még ebben a magtárban és kongani fog még talán akkor is, mikor az épület maga már alapjától fogva a tetőzetéig meginog.

Azt elképzelni, hogy Szabadka könyvtára, muzeuma oly rohamosan fejlődhetik, hogy nagyméretű kulturpalotára van szükségünk, bizony naivitás. Amivel Szabadka beérheti, s amit Szabadka, mint valóban kulturális értékű műtárgyakat, történelmi ereklyéket, valóban irodalmi és tudományos becsű könyveket beszerezhet, ahhoz szerényebb kulturpalota is elégséges. Szabadka első sorban nem fordíthat százezreket hasonló dolgokra, másodsorban meg ha fordíthatna is, akkor sem találna elegendő értékes műveket, mellyel egy század alatt kulturpalotáját benépesíthetné. A britisch-muzeumot, de még csak a mi nemzeti muzeumunkat sem vehetnénk meg Szabadka számára. Az meg bizonyos, hogy e két muzeumba is csak elvéve kerül, kivéve a könyvtárt, valami abszolút értékű műtárgy, vagy még csak természetrajzi szerzemény sem.

Szinte bűn lenne százezreket beölni kulturpalotába, hogy az kongjon az ürességtől vagy legföllebb sine cura lakásokat nyujtson egereknek.

A zenede és kulturpalota egyesítésének azonban meglelnének az előnyei. Helyet kapnának, mint már mondtam, a könyvtár, muzeum, természetrajzi gyűjtemények és pedig oly helyet, hogy fejlesztésük jóval továbbra is biztosítva lehetne. De ezenkívül Szabadka kapna oly impozáns középületet, mely díszére válhatnék, s amelyet Szabadkán kívül is emlegetnének.

Csak a helyet kellene megválasztani, hogy az épület céljaival összhangatosan külsőleg is érvényesülhessen. Erre kellene fedezetet találni. Szerintünk megtalálhatná a város, ha a zenedének szánt helyet eladná és ezen összegért helyet vásárolna az esetleg felépítendő kulturpalota és zenedének. Meggyőződésünk, hogy alig kellene a

teleknek megszerzéséért külön terheket magára vállalnia a város közönségének.

Valami monstruozus kulturpalotának persze már maga a telke is nagy pénzbe kerülne, a felépítése még többbe, s lenne egy üres épülete Szabadkának.

Nem ezen, hanem azon tanakodjanak az érdeklődők, hogyan oldhatnák meg az egyesített zenede és kulturpalota telkének megszerzését, mert a felépítés maga gondokat nem okozna a hatóságnak. (D-e.)

Szerbia válsága.

A béke meg volna, már tudniillik a nemzetközi béke. Szerbia belbékéjét azonban annál nagyobb veszedelem fenyegeti.

A dinasztia válság előbb-utóbb bekövetkezik, de nem belzavarok nélkül, jól lehet a mostani kormány, úgy látszik, vasmarokkal akarja megóvni az ország belbékéjét s a szkupstina többsége is a békés gazdasági fejlődés híve.

Amde Szerbiában ki a megmondhatója a közeli és a távoli eseményeknek. A montenegrói dinasztia nem könnyen mond le azon reményéről, hogy valamikor még a szerb trónt is elfoglalja. És ha Györgye herceg teljes passzivitásában feltétlenül hisznek, akkor nagyon csalódnak. A Karagyergyevics egyetlen tipikus sarja nem nyugszik meg könnyen. Fanatikus hívei meg ezerszámra vannak Szerbiában.

Idegen uralkodó család sarját nem szívesen látná a szerb nemzet, ha egyelőre nem is tiltakozik ellene hangosan.

A hathónapi kiállt izgalmak, az ezután váratlanul bekövetkezett csalódás egyelőre, hónapokra talán, megbénították a szerbek lobbanékony, politizáló természetét, de csak egyelőre. Meg szerencse még az is, hogy Bulgáriának a Balkánfélszigeten nyert fölénye O-szerbia híveit is két táborra osztotta, melyek közül az egyik most már szívesebben vallja magát bolgárnak. Ezen oldalról az agitáció lohadt tehát.

Amde ezekért ne bizzunk a föltétlen, hosszas anyugalomban.

Egy szép nyári, vagy őszi reggelen meglepetések érhetik a békés, vén Európát, különösen ha a török alkotmányosság nem hozná meg az európai Törökbirodalom viszonyainak gyors konszolidálását.

Szabadka házzámozása.

Régóta huzódó ügy. Készen is lenne már, de az I-IV. kör házzámozási munkálatait revideálni kell.

Azonban, amint azt egy szakembertől tudjuk, ezen revideálás után sem lesz a házzámozás egészen kész, sőt újabb revideálás alá kell hogy kerüljön, ha bizonyos, a munka befejezését akadályozó körülményeket előbb meg nem szüntetnek.

Az utcák mostani elnevezésében ugyanis nagy a rendszertelenség. Vannak utcák, melyek szakaszonként újabb meg újabb nevet kaptak. Pedig ugyanazon vonalban vonulnak végig a városban. Visszont meg vannak utcák, melyek megtört vonaluk dacára is ugyanazon nevet viselik, pedig két nevet is viselhetnének. Vannak utcák, melyek névtelenek, ellenben van több egynevi utca is. Béla utcája van például az V. és III. körnek.

Ezeket a visszáságokon kellene mindenekelőtt segíteni. Jó lenne tehát, szakemberek véleménye szerint, ha előbb a tanács az utcák elnevezésére tenné meg javaslatát a törvényhatósági közgyűlés elé.

Szabadkán Villamos Vasut és Világítási Részvénytársaság.

Központi telep: SZEGEDI SZŐLŐK. Telefon 108.

Városi üzlet: RUDICS-UTCA 11. Telefon 422.

Amíg ez meg nem történik, a házzámozást befejezni nem lehet, vagy a befejezett munkálatot újból kell kezdeni. Addig arra, hogy a házzámozást és utcákat jelző táblákat megrendeljék, nem is gondolhatnak.

Pedig, bizony nem ártana már Szabadkának, ha ezen a téren is rendben volna.

A politikai helyzet.

A háborús veszedelem elmúltával ismét előtérbe nyomulnak a mi fontos politikai kérdéseink, amelyek bizonytalanná teszik a politikai helyzetet. A képviselőházat ugyan elnapolták, de azért a bankügy és fuzió kérdése nem pihen, sőt épen arra való a hosszúságú szünet hogy valamennyire elő lehessen készíteni azok megoldását.

Ugy látszik a bizonytalan helyzetről, nincs más kivetési út, mint a fuzió önállóbank nélkül, de annak legalább 1917-re való biztosításával.

A Holló-csoport köréből az a hír szivárgott ki, hogy Wekerle Sándor állambankot akar csinálni. A függetlenségi párt hivatalos lapja ezt az értesülést ezekkel a sorokkal erősíti meg:

A kibontakozásra irányított tevékenység végén csattanóképpen az állambanknak egy olyan formulája van, amely a magyar államiságnak és gazdasági önállóságunknak a függetlenségi párt által követelt ismérveit a lehető legtökéletesebben domborítja ki. Ugy tudjuk, hogy maga a miniszterelnök is ebben az irányban fáradozik s így nincs kizárva a megoldásnak ez a módja, amelyet a függetlenségi párt is szívesen fogadna.

Ezzel szemben az alkotmánypárti oldalról ezeket mondják:

Aki azt állítja, hogy Wekerle állambankot fog szervezni Magyarországon: az nem ismeri sem Wekerle Sándort, sem az állambank természetét. Az állambank tehát ki volna téve a mindenkori kormány hatalmának, befolyásának sőt szeszélyének. Az ilyen bank sem az ország hitelének megalapozása, sem a hitelügyeknek kielégítésére nem volna alkalmas. Az ilyen bank ügymentébe mindenkor beleszólhatna a politikai befolyás. Es mi olyképen vagyunk értesülve, még pedig igen illetékes forrásból, hogy Wekerle ilyen jegybank létesítésére nem gondol, sőt ilyennek megalkotását valószínű veszedelemnek tartaná.

Igy az állambank terve nagyon is illő. Sokkal valószínűbb képét adja a jövő helyzetnek a néppárt hivatalos lapja, az Alkotmány, mely így jósolja azt meg.

A bankkérdés elsősorban elintézés alá kerül, még pedig az lesz a megoldás formája, hogy 1917-ig elodázzák a végleges rendezést. Más oldalról is megerősítik a bankügy ideiglenes rendezésének ezt a formuláját, hozzáadván azt, hogy ebben az esetben várható Justh Gyula és körülbelül 30-40 hívének ellenzékbe vonulása, de várható egyúttal az is, hogy Hollókék viszont benn maradnak a kormánypártban. Kavartak ők ugyanis már nagyobb szelet is, mégis igen szépen megférnek a kormányt támogató többség mögött. Új állások is készülnek. Ketté osztott kereskedelmi miniszterium stb. A függetlenségi párton teljesen elképzelhetetlennek tartják, hogy bármely kibontakozás létrejöhessen a mai kabinet megállása mellett s elkerülhetetlenül elkövetkezendőnek vélik a kormány lemondását.

Ismerőseink körében terjesztjük a „BÁCSKAI NAPLÓT.”

A n. é. közönség kényelmére Rudics utca 11. sz. alatt városi üzletet létesítettünk, ahol minden a világítást és erőátvitelt érintő ügyek elintéztetnek.

Készítünk: Világítási berendezéseket pontos és szakszerű kivitelben, olcsó árak és kedvező fizetési feltételek mellett.

Erőátviteli berendezéseket forgó áramu motorokkal, melyeknek táplálása nem költségesebb bármely más üzennél.

Raktáron tartunk: Modern csillárokat, főzőedényeket, (teafőző, kávéfőző, vízmelegítő, tejmelegítő, főzőlápok, vasalók, hajsütővasmelegítő, szivargyújtó stb.) motorokat és mindennemű elektrotechnikai cikkeket.

Ugy a motorok mint a főzőedények a városi üzletben megtekinthetők.

A zombori nagy misszió!

Zombor, 1909. március 31.

Március hó 27-én öt Jézustársasági atya érkezett városunkba: P. Jámor László és P. Varga István (magyar szónokok), P. Metzger (német szónok), P. Kuluncsics Mátyás és P. Hammerl Ferenc (bunyevác szónokok). A misszió elő nagy várakozással néztek Zombor város katolikusai s e szent várakozásukban nem is csalókoztak.

Az első négy napnak üdvös eredményei fényesen igazolják emez állításunkat. Annak dacára, hogy a hosszú tél után oly ragyogóan beköszöntött a tavasz, mely sietős mezei munkára hívja a kath. hívek ezreit, mégis igen sokan látogatják a misszió atyák szent beszédeit és ezeknek üdvös behatása alatt a gyónószékeket. Főleg a délutáni prédikációk alkalmával ember-ember hátán szorong a templomokban. Szegény és gazdag, tanult és tanulatlan, ur és paraszt egyforma buzgósággal és figyelemmel kíséri az üdvösség ígét. A közeli falvakból, (sőt Szabadkáról) is nem egyet látunk itt.

Ma a misszió első felének letűntével az esti szent beszéd után impozáns körmenetben hódolt a város katolikusága a legméltóságosabb Oltárszentségnek. Vagy 15-000 buzgó hívő, kezében égő gyertyákkal kísérte el a szentek-szentjét eme diadalutján.

Sokaktól hallottuk, hogy városunk még ily nagyszámu felvonulást nem látott. Es a mi bennünket ez alkalommal a jobb jövő reményével töltött el, az a körülmény, hogy katolikus intelligenciánk is részt vett e nyilvános hitvallásban s hogy ott láthatuk főleg az előkelő hölgy világnak csaknem minden egyes tagját.

Ily örvendetes előjelek után tehát a szent misszió végeztével a lehető legjobb eredményre van kilátásunk.

Tudósító.

H I R E K.

Előfizetési felhívás!

A negyedév küszöbén azon kérelemmel fordulunk előfizetőinkhöz, hogy előfizetéseiket megújítani sziveskedjenek.

Lapunk harmadéves fennállása alatt egyetlen pilanatra sem tévesztette maga elől a célt, melynek elérését kötelességül ismerte el. Küzdeni fog tovább is törhetetlenül, lelkesen. E küzdelemhez kérjük előfizetőink támogatását.

Nem szününk megismételni azon kérelmünket sem, hogy minden igaz barátja a jó ügynek csak egy előfizetőt szerezzen s a diadal az ő dicsőségük lesz.

Lapunk előfizetési ára:

Vidéken: 3 kor. 60 fill

Helyben: házhoz hordva negyedévre 1 kor. 80 fill

A Bácskai Napló szerkesztősége és kiadóhivatala.

— Figyelmeztetés. A lapunkhoz mellékelt csek a március 31-dikéig járó előfizetési díjat tünteti föl.

— Miniszteri köszönet. A vallás és közoktatásügyi miniszter bajsai báró Vojnits István nyugalmazott főispánnak, a néhai Siskovics Tamás emlékére 105000 kor. tőkével tett családi alapítványáért köszönetét nyilvánította.

— Elhunyt plébános. Százmán Károly bajsai plébános, ma elhunyt. Százmánt

1883. júliusban szentelték áldozárrá. Mint káplán Baracsán működött, ahol két év múlva adminisztrátorrá lett. Innen Adára, majd Horgosra, Jánoshalmára, Nagybaracs-kára, Hegyesre, Péterrévére, Sükkösdre helyeztetett káplánnak, ahonnan Bajsára neveztetett ki plébánosnak. A megboldogult tartalékos katonai lelkész is volt.

— Dolgoznak a zárszámadásokon.

A városi számvétség nagy munkahalmaza szinte lehetetlenné teszi, hogy a tisztviselők teendőiket a hivatalos órák alatt intézzék el. A délelőtti a felek foglalják le. Hogy a zárszámadások nagy késedelmet a munkahalmaz miatt ne szenvedjenek, a számvéstegeken a hivatalos órák most reggel 7—12 óráig, délután 3—6 óráig tartanak. A délutáni órákban felekkel természetesen nem érintkeznek.

— **A városok az ipartörvénytervezet ellen.** Győr város feliratot intézett a kereskedelmi miniszterhez az új ipartörvénytervezet ellen. A felirat szerint sérelmesnek találta a tervezet azon részét, amely intézkedik az iránt, hogy a városok hova fordítsák a helypénz jövedelmeiket, továbbá súlyos tehernek tartja a városokra azon intézkedést, amely a városoknak a munkaközvetítő intézetek felállítását kötelezővé teszi. A feliratot azzal küldte meg Győr város törvényhatósága Szabadka városának, hogy hasonló szellemű felirattal támogassa.

— **Eljegyzés.** Dungyerszky Iván, a 14. huszárezred hadnagya, Dungyerszky István és neje, Jovanovich Zora fia, eljegyezte Barthos Vilmit, Barthos István nyugalmazott sárospataki főszolgabíró leányát.

— **Kivándorlás Bácsmegyéből.** Február és március hó folyamán nagy európai háború réme fenyegetett bennünket, mely alkalomból az utelvek megszerzése nagy nehézségekkel járt és mégis mit kellett sajnos tapasztalnunk? Azt, hogy a bácsmegyei kivándorlás ennek dacára is nagy mérvet öltött. Ime, márciusban 727-en Amerikát, 51-en Németországot, 35-en Szerbiát és 7-en Romániát választották ki új hazájuk, illetve azokba váltották meg utlevelüket. És a magyar politikusok még mindig ölberakott kézzel nézik ezt a nemzetsorvasztó, modern vérvesszeséget. Ugyan meddig alszunk még? Avagy már a szomorú statisztikai adatok sem képesek a magyar törvényhozók álmos szeméit megnyitni? Törvényhozó Uraimék! hát ennyire jutottunk már? Itt cselekedni kellene, de hamar és alaposan; különben üresek lesznek falvaink és városaink s nem lesz aki munkálja az áldott magyar földet, nem lesz aki felvirágoztassa a drága hazai ipart s nem lesz, aki megvédje a hazát.

— **Halálozás.** Winkler Dénesné ma délelőtt meghalt. Temetése szombaton d. u. 3 órakor lesz.

— **Rendkívüli városi közgyűlés Zomborban.** Április hó 2-án d. u. 3 órakor tartja Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága rendkívüli közgyűlést. A közgyűlés egyedüli tárgya: a magyar kir. kereskedelemügyi miniszter ur ama intézménye lesz, mellyel a városi bérkocsi szabályrendelet 9. §-ának módosítására vonatkozó 533—908. sz. közgy. határozat jóváhagyatik. — A rendes április havi közgyűlés híre szerint április hó 15-ére iratott ki, melynek tárgysorozatában igen érdekes ügyek szerepelnek.

— **Új postahivatal a Bácskában.** E hó 16-dikától kezdve Bácsér állomáson új postahivatal létesül.

— **Építészügyi bizottság.** A szabadkai építészügyi bizottság holnap, csütörtökön délelőtt ülést tart.

— **Állami jutalmak ipari munkásoknak.** A kereskedelemügyi miniszter elhatározta, hogy évenként bizonyos számú jutalmat ad a kereskedelmi és iparkamarák javaslatára oly ipari munkásoknak, akik hosszú és hűséges szolgálattal és ezzel párosult egyéb kiváló jó tulajdonságokkal erre érdemket szereztek. E jutalmakból évenként öt esik a szegedi kereskedelmi és iparkamara területére (Seged, Hmvasárhely, Baja, Sza-

badka, Ujvidék, Zombor, törvényhatósági városok, Csongrád és Bácsbodrogyvármegyék) és ezek rendszerint minden évben a karácsonyi ünnepek körül osztanak ki megfelelő ünnepélyességgel. A kinttett munkások mindegyike 100 koronát és a jutalmazás indokait tartalmazó elismerő okmányt kap. A kinttetésre való javaslatot és a jutalmak kiosztása a kamara földadatát képezvén, felkérjük a kerület munkaadóit, hogy a gyárosokat mint a kisiparosokat, hogy közöljék a kamarával azon munkások névsorát, az azokra vonatkozó és a jutalomra való érdemességét bizonyító adatok kíséretében, kiket a jutalmazásra érdemesnek tartanak. A kinttetésre való igény előfeltételei a következők: 1. Magyar állampolgárság 2. Tényleges ipári munkában való állami alkalmaztatás kapus, kocsis, gyári irodaszolga és más ily természetű szolgálatot teljesítő a jutalomra igényt nem tarthat. 3. Legalább 15 évi megszakítás nélküli működés az ipari munka körében, (tanoncóvek beszámíthatók, évadhoz kötött ipari munkában alkalmazottaknál a teljes betöltött évadok teljes évekkel egyenértékűnek tekintetnek.) 4. A rendes munkabér, vagy munkakereset évi összege, a bejelentés évében 2000 koronát meg nem haladhat. Minderzen feltételek teljesítése hiteles okiratokkal esetleg a munkakönyvvel, vagy annak hiteles másolatával bizonyítandók. A kellően felszerelt ajánlások legkésőbb 1909. április hó 15-ig küldendők be a kamarához.

— **Aki a bérkocsiban elaluszik.** Az éjszaka is bebizonyosodott, hogy a bérkocsi nem szálloda, s aki bérkocsiban aluszik el, megkárosodásnak lehet kitéve. Ezen igazság az éjszaka Majláth Mátyáson történt meg. Majláth haza akarta magát vitetni, bérkocsiba ült, melyben azután, még mielőtt hazáért volna, szerencsétlenségére el is aludt. Mikor felébredt, s a kocsi kiszállt, hasztalanul kereste 70 korona készpénzét. Zsebében csak a pénz kihült helyét tapogatta. Emiatt emelt ma panaszt a rendőrségnek.

— **A becsapott bérlő.** Enyei András fodrászeged adta a földesurat. Nem kérkedett ugyan százlányi földbirtokkal, szerényen csak egyetlen lányi területet vallott magának. De hát ennek a művelésében is akadályozta hajfodorító mestersége. Bérlőt keresett és talált is Takács Mihály személyében, aki az olcsó haszonbérösszegből még 15 korona előleget is adott Enyei András urnak. Mikor azonban arra került volna a sor, hogy a földes ur megmutassa a bérlőnek, melyik lány földet adta bérbé, kitűnt, hogy még ez az egy lányi birtoka is a bérbeadó képzeletében létezett. A becsapott bérlő család miatt jelentette föl az álföldesurat.

— **Ismét lócsalók.** Ugy hívják őket, hanem azért nem a lovakat, hanem az embereket csalják meg. Az olvasóink által már ismert Dorozsmai Futó Mihály és Dorozsmai Futó Kálmánról szól az ének. Ezek a mult kulai vásáron egy cigány segélyével Fehér Opletán György zentatornyosi lakost csapták be azzal, hogy eladták lovaikat 460 koronáért egy általuk elővezetett jómódu gazdának. A csak általuk igazolt gazda adott is 200 forint előleget, 260 koronát meg az utánvétellel Fehér Mihály névre Szabadkára küldendő járlati levélért ígért fizetni. Fehér M. azonban itt ismeretlen. Fehér Opletán Gy. elpanaszolta az esetet a zenta-tornyosi csendőrségnek, amely Dorozsmai Futókat el is fogta. Törődelmesen vallottak a lócsalók. Bevallották azt is, hogy a lovakat, hamis járlati levéllel, Csipák Bódi, sándori lakosnak adták el.

Kölcsonkönyvtár! — Kölcsonkönyvtár!

Legújabb és a legjobb modern hazai és külföldi írók műveiből álló magyar

== KÖLCSONKÖNYVTÁR ==

Előfizetési ára egy hónapra 1 korona. Kicsérletés naponta bármely időben.

Heumann Mór könyv-, zenemű-, papír- és irodalmi cikkeket kereskedése Szabadkán, Főter (a Szentháromság szomszé-
gában) a legújabb zeneművekből és szépirodalmi munkák újdonságából állandóan nagy raktár.

Kereskedés hamis pénzzel.

— Megbűnhődött pénzsóvár. —

Az elmondandóhoz hasonló együgyű család annyiszor történik, hogy szinte hihetetlennek tűnik föl, hogy még mindig akadnak, akiket lépre csalhatnak. Ennek oka persze a pénz után való mértéktelen, bünhős sóvárgás.

Hegedüs Mózes, nagysólymosi lakos az, akit becsaptak azzal, hogy kevés jőpénzért sok hamispénzt ígértek neki. Szegeden történt az eset, szabadkai csak úgy véletlenül keveredett az ügybe.

Fodor Mária, szegedi asszony szemelte ki áldozatnak Hegedüs Mózeset. Azt ígérte neki, hogy 160 korona jőpénzért 500 korona hamispénzt szerez neki Szabadkán, Szücs Jankától, aki úgy tudja gyártani a hamis bankókat, hogy nincs aki megtudja különböztetni Szücs Janka bankóit az osztrák és magyar bankóitól.

Hegedüs Mózes hamarosan leolvasta a pénzt a jőremény fejében. Minthogy azonban Szücs Janka bankói késtek, sőt meg sem akartak érkezni, feljelentette Szegeden Fodor Máriát. A szegedi rendőrség táviratilag érdeklődött az iránt, van-e Szabadkán Szücs Janka bankógyár cég. Rendőrségünk, bizonyára Hegedüs Mózes nagy bujára, azt volt kénytelen válaszolni, hogy a bankógyártó cég és tulajdonosa nálunk teljesen ismeretlen.

Zenekedvelők figyelmébe ajánlom!

Most jelent meg Fűdik, „És ha hallgat a cigány” remek dal zongorára és énekre, ára 2 korona. Gerő-féle kis zeneműtárban eddig megjelent 147 féle, kuplék ének és zongora darabok, tánc és sok más gyönyörű kabaret számok, egy-egy zenemű ára 20 fillér.

10 darab zenemű vegyesen csak 80 krajcár.

Dohányzók figyelmébe ajánlom szivarka hüvelykeim:

Valódi Francia vartt, egészségre nem ártalmas, „Tercerillas” és „Togó” olnevezéssel ára 100 drb 24 fillér, 1000 drb vételnél 2 korona. Szépirodalmi újdonságok és zeneművek nagy választékban a n. é. közönség rendelkezésére állanak

KRÉCSI A. NÁNDOR

könyv- és papírkereskedésében SZABADKÁN, Deák-utca, Kiskápolnával szemben.

INNEN-ONNAN.

A megyei tűzrendészeti felügyelő vizsgálatot tartott egy községben, melynek lakói mind fuvaros magyarok.

Megvizsgálta többek közt a községi szivattyút is és roppant dühösen konstataulta, hogy az teljesen használhatatlan, rozsdás állapotban van.

Rögtön maga elé hívatta a tűzoltó-főparancsnokot, aki egyuttal bíró is és kemény hangon rászól:

— Micsoda dolog ez? Milyen állapotban van ez a szivattyú? Mit gondol, lehet ezt használni, ha tűz lesz?

— Ne tessék félni, felügyelő ur — nyugtatta meg komolyan és méltóságteljesen a főparancsnok — nagy ügyelet van itt nálunk a tűzre. Amikor sok az eső, vagy nagy a hó, csakis akkor gyul ki — belülről egyik-másik biztosított épület.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **A moholi híres legények.** Megirtuk mai számunkban a moholi verékedést, melynek tettesei fölött tegnap ítélkezett a szabadkai esküdtbíró. Az esküdtek igazmondása Bóka Pétert bűnösnek mondta ki a halálközönségre súlyos testi sértésben, a többieket pedig a bűnrészességben. A törvényszék erre Bóka Pétert öt évi fegyházra, Mérei Ferencet hat havi börtönrre, Váradi Pált négy havi fegyházra ítélte. Bálint Pált az esküdtek felmentették.

Keresztények csak keresztényeknél vásároljatok.

Szerkesztői üzenet.

M. B. Zombor. Az Erzsébet szobor-bizottságnak négy gyűjtője van Zomborban. Kettő Ag. Bold-nál, egy Ug. Istvánánál és Sim. Kálm.-nál. Kérnek légy szives beküldetni Sztantics Károly, ügyvivő elnök, javadalmi pénztárhoz.

Hirdetéseket
jutányos áron felvesz
lapunk kiadóhivatala
Rákóczi-utca 20. szám.

Korcsmárosok és bortermelők
figyelmébe!

Az elsején életbe lépett új bortörvény értelmében minden szőlőtulajdonos, aki borát el is adja, minden korcsmáros „Bornyilvántartást” köteles vezetni. Ezen nyomtatvány a „Bácskai Napló” kiadóhivatalában, a miniszteri rendelet által megállapított mintában beszereshető. Kereskedőknek bizományba ad a Szent Antal nyomda-vállalat.

Sirkőüzlet.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy 1908. évi szeptember hó 1-től VI. kör, Gréczi-utca 168. sz. saját házamba helyeztem

sirkő-, kőfaragó-műhelyem
és szobrászati műtermemet.

Felhívom a n. é. közönség becses figyelmét mielőtt máshol sirkövet vásárolna, tekintse meg előirotnál, s meg fog győződni, hogy a legjutányosabb árban vásárolhat nálam.

Készítek carrarai márványból, hazai fehér és vörös márványból és terméskőből sirköveket, uti keresztet, Szentháromságot, oltárt, kálváriát, szenteltvíztartót és e szakmába vágó összes munkákat.

Elvállalok épületmunkákat gránit-, márvány- és terméskőből, úgy házdiszítést, ornament-munkákat kőből vagy gipszből, továbbá elvállalok régi sirkövek becserélését, régi sirköveken betűvésést, régi sírfeliratok megaranyozását valódi arannyal a legjutányosabb árban.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, maradtam

alázatos tisztelettel

Egy tanonc felvétetik. **KOVÁCS LŐRINC,**
kőfaragómester.

Lakás és raktár: VI. kör, Gréczi-u. 168. sz.
757-12 saját ház.

Lapunk kiadóhivatalában kaphatók:

VELIKA DUHOVNA MANNA ili Duše Hrana u molitvama i pisama za kršćane katolike. Sastavio Blaž Raić. — Ára a kötés minősége szerint 6, 8 és 10 korona.

LAUDATE DOMINUM. Hangjegyes ének- és imakönyv az ifjúság számára. — Összeállította Kersch Mihály. Egész vászonba kötve 80 fillér.

A MI IGAZ HITÜNK. Irta HIRSCH ÁGOSTON, fordította Körmöczy Ernő. — Ára füzve 40 fillér, egész vászonba kötve 70 fillér.

AZ INKVIZICIO. Mi a valóság a sok hazugság között? Irta Petrányi Ferenc. — Ára 70 fillér.

HELYET A GYERMEKEKNEK. Irta P. HUCH. Fordította Körmöczy Ernő. Ára 20 fillér.

KATH. LEGÉNYEGYESÜLETI DALFÜZÉR. Kétszólamu egyesületi és hazafias dalok gyűjteménye Kersch Mihálytól. Ára kötve 40 fillér.

AZ IGAZ UT. KERESZTÉNY-SZOCIÁLIS RÖPIRAT. Irta Fröhwrth Mátyás. — Ára 30 fillér.

SZÓIMÁDÁS. POLITIKAI RÖPIRAT. II. KIADÁS. — Ára 20 fillér.

ÁPRILISIRÁRATÁS. Bohózat 4 felvonásban. Irta HASZL GUIDO. Szabadon átdolgozta KERSCH MIHALY. Ára 1 kor.

„Gépész”

című műszaki, hetenként megjelenő lap az egyedüli, mely hivatásosan foglalkozik a gépészek társadalmi helyzetével és ingyenes közvetítésével, melynek előfizetési ára egész évre 8 kor, fél-évre 4 kor. A gépész és kazánfűtői vizsgára előkészítő kézikönyv 2 korona 85 fillér. Kazánfűtői és összes gépészeti vizsgákra előkészítő kézikönyv 130 rajzzal 300 oldal 4 kor. 50 fillér. Villamossági káté villanycsengők és telefonkezeléséről 5 korona 50 fillér. Aratógépek szerkezete és kezelése 1 korona 85 fillér. 1908. évi gépészeti zsebnaptár, mely a gépészeti tudnivalók tárháza 1 korona 35 fillér.

Gépész kiadóhivatalában:

Szeghalom.

A főtisztelendő Papság figyelmébe!

Tisztelettel értesítjük a Kalocsamegyei főtisztelendő Papságot, hogy alantjegyzett nyomtatványok egyházmegyénkben előirt szöveggel raktárunkon készen állanak s így azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy megrendelés esetén azokat postafordultával szállíthatjuk. Megrendelésnél elegendő a raktári szám jelzése.

Raktári sz.	A nyomtatvány megnevezése	Ára		Raktári sz.	A nyomtatvány megnevezése	Ára	
		kor.	fill.			kor.	fill.
1	Kereszteltek anyakönyve (merített papíron)	ivenként	08	19	Kivonat a kereszteltek anyakönyvéből (mer. papír)	50 drb	1 50
2	Bérmáltak anyakönyve	"	08	20	Születési bizonyítvány polgári házasságkötéshez	50 drb	1
3	Egybekelték anyakönyve	"	08	21	Bérmacédula	50 drb	20
4	Meghaltak anyakönyve	"	08	22	Kivonat az egybekelték anyakönyvéből (mer. papír)	50 drb	1 50
5	Misealapítványok naplója	"	08	23	Kivonat a meghaltak anyakönyvéből (mer. papír)	50 drb	1 50
6	Cselekvő és szenvedő állapot az alapítványozott szent misék pénztáráról	"	05	24	Családi értesítő	50 drb	1 50
6a	Számadás az alapítványozott szent misék pénztáráról, beliv	"	06	25	Eljegyzési értesítés	50 drb	1
6b	Számadás az alapítványozott szent misék pénztáráról, küliv	"	06	25b	Insinuatio sponsalium	50 drb	1
7	Kegyves alapítványok naplója	"	06	26	Dimissio	50 drb	1
8	Kegyves alapítványok pénztári számadása beliv	"	05	27	Alapító levél	25 drb	1
8a	" " küliv	"	06	28	Nyugtakönyvecske az egyh. pénzt. adószai számára	25 drb	1
9	Templompénztári napló	"	06	29	Tabell. Relatio de Visitatione Vice archi diacon.	10 péld.	40
10	Templompénztári számadás küliv	"	05	30	Latin misejegyzék	10 iv	40
10a	" beliv	"	06	31	Párbér napló	10 iv	40
11	Relatio de statu Parochiae	10 péld.	06	32	Köteleztvény	50 drb	1
12	Consignatio conjugum in divortio viventium	"	06	33	Gyónó cédula	500 drb	2
13	Consignatio illorum, qui religionem mutarunt	"	40	34	Esketési bizonyítvány anyakönyvi bejegyzéshez	50 drb	1
14	Consignatio mixtorum matrimoniorum	"	40	35a	Eljegyzési szerződés (magyar szöveg)	50 drb	1
15	Tabell. conspectus matrimoniorum mere civil.	"	40	35b	" (német szöveg)	50 drb	1
16	Értesítvény népoktatási intézetekről	"	40	36	" (bunyevác szöveg)	50 drb	1
17	Informatio de Capellanis	"	20	37	Jegyesek anyakönyve (merített papír)	ivenként	08
18	Informatio de Parochis	10 péld.	40	38	Hirdetési bizonyítvány	50 drb	1
				39	Rapulare	10 iv	60
					Iktató- és kiadókönyv	100 iv	2 50

Ki nyomtatvány-szükségeit nálunk szerzi be, nemcsak olcsón és gyorsan jut izléses nyomtatványokhoz, hanem ez által a keresztény eszméknek sajtó útján való terjesztését is elősegíti, miért is kérjük a főtisztelendő Papság kegyes pártfogását.

Szabadka, 1908 július 1.

Szent Antal Nyomda- és Irodalmi-vállalat m. sz.
IGAZGATÓSÁGA.

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szent Antal Nyomda- és Irodalmi-vállalat mint szövetkezet könyvnyoradójában Szabadkán.